

Landbruk

2023-01-25

Optional[© Nationen]

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

ONSDAG 25. JANUAR 2023 • NATIONEN

MOTKULTUR • 15

• Faglig snakka

Innleid arbeidskraft: Melkebrukene i USA er konsentrert i statene i vest, og har i all hovedsak gått bort fra å være familiedrevet til i stor grad å basere seg på innleid arbeidskraft, skriver artikkelforfatterne. Her fra et melkebruk i Connecticut, USA. Foto: Mostphotos

USAs landbrukspolitikk under lupen

USAs landbrukspolitikk er utformet som en lov som gjelder for fem år av gangen, noe som har vært praksis siden Franklin D. Roosevelts New Deal-politikk fra 1933. Dagens lov gjelder fra 2018 til 2023.

Loven er opp til revisjon, og det ser ut til at klimatiltak vil få en stor plass i den nye loven. Endringer i USAs landbrukspolitikk kan få konsekvenser for Norge som følge av at USA har den høyeste eksportverdi av landbruksvarer globalt og er følgende en stor aktør på en rekke landbruksvarer og de gir også retning på internasjonal landbrukspolitikk.

Det største programmet i Farm Bill 2018, er ernæringsprogrammet, Supplemental Nutrition Assistance Program (SNAP) som gir støtte til kjøp av matvarer for lavinntektsfamilier.

Programmet hadde et budsjett på 664 milliarder dollar for perioden 2019-2028, og utgjør 76 prosent av totalt budsjett. Nest størst er programmet for redusert risiko i produksjonen for de store jordbruksvarene.

Dette programmet var budsjettert med 78 milliarder dollar for perioden 2019-2028. Det innebærer at Kongressen har gått bort fra å støtte noen få jordbruksvarer gjennom støttekjøp og lagring, til å gi direkte inntektsstøtte eller prisstøtte for et større spekter av jordbruksprodukter.

Gjeldende Farm Bill utløper i 2023, og arbeidet med en ny lov pågår. SNAP har som formål å sikre innbyggere med lav kjøpekraft tilgang på nok og næringsrik mat, og bondene avsetning for sine produkter.

Under koronapandemien steg arbeidsløsheten i USA fra 3,5 prosent til 14,7 prosent på grunn av samfunnets nedstengning, noe som førte til økt pågang for å få støtte over SNAP. Etter gjenåpningen har ledigheten i USA sunket til 7,9 prosent. Likevel er det om lag 40 millioner som er avhengig av SNAP.

Landbruk

«Melkeproduksjonen i USA har gjennomgått en storstilt strukturrasjonalisering over tid.»

Margaret Eide Hillestad er samfunnsøkonom og jobber som utreder/forsker i Agri Analyse med tema innen landbrukspolitikk, industripolitikk, arbeidsplasser i hele landet og økosystemtjenester i landbruket.

Margaret Eide Hillestad

Anel er utdannet samfunnsøkonom med mastergrad fra Universitetet i Oslo. Han har tidligere jobbet i SSB. Nå er han i Agri Analyse.

Anel Finci

President Joe Bidens administrasjon har vedtatt å kutte klimagassutslipp med 50-52 prosent fra 2005-nivå innen 2030, og USA har en målsetting om 100 prosent karbonfri elektrisitet innen 2035.

USA inkluderer også landbruket i arbeidet med å redusere klimagassutslipp innenlands. Et av USAs tiltak er å investere i teknologi for å fremme klimasmart landbruk. I 2022 bevilget USAs myndigheter cirka 10 milliarder norske kroner til prosjekter som varer i tre til fem år, og som bidrar til kunnskap om et klimasmart landbruk.

Prosjektene som får støtte, skal gi kunnskap om effektive metoder for å kvantifisere, overvåke, rapportere, verifisere og markedsføre gevinsten av tiltaket på klimagassutslippene. Programmet støtter eksempelvis bruk av dekkvekster, jordbrukspraksis uten ploying, jordbruk hvor planting av trær inngår i virksomheten, rotasjonsbeiting og skogplanting.

Et annet forslag til klimatiltak er å opprette et karbonmarked hvor jordbruk og skogbruk inngår. Et karbonmarked er et økonomisk rammeverk som støtter kjøp og salg av verdipapirer på miljøvennlige råvarer som fører til reduksjon og/eller binding av klimagassutslipp. I USA i dag finnes det over 40 forskjellige frivillige karbonmarkeder, noe som har ført til diskusjon om behovet for reguleringer av disse markedene.

USA sto for 15 prosent av verdens kornproduksjonen i 2021, noe som setter landet på andreplass av verdens største kornprodusenter etter Kina. Det er særlig maisproduksjonen som er stor med 353 millioner tonn, mens hvete er på 45 millioner tonn.

Av dette totalvolumet ble 20 prosent eksportert, noe som gjør USA til verdens største korneksporterende land. USA er verdens nest største oljefrøprodusent med 127 millioner tonn, tilsvarende 19 prosent av verdens totale produksjon i 2022. Brasil er størst med 24 prosent av verdens totale produksjon av oljefrø. I 2022 ble det produsert totalt 360 mil-

lioner tonn kjøtt på verdensbasis, hvorav USA produserte 49 millioner tonn, tilsvarende 14 prosent av totalen.

Melkeproduksjonen i USA har gjennomgått en storstilt strukturrasjonalisering over tid hvor gårdsbrukene har blitt færre og større med 175 melkekyr i gjennomsnitt per bruk. I Norge er gjennomsnittstørrelsen 31,4 melkekyr per bruk.

I 2021 produserte norske melkebønder cirka 1,5 millioner tonn, mens bondene i USA produserte 102 millioner tonn melk. Melkebrukene i USA er konsentrert i statene i vest, og har i all hovedsak gått bort fra å være familiedrevet til i stor grad å basere seg på innleid arbeidskraft. De fleste bondene dyrker fortsatt sitt eget fôr, men en stadig større del av kuas fôrseddel består av innkjøpt fôr.

Mange av de familiedrevne melkebrukene opplevde at kostnadene oversteget inntektene i 2017, noe som ga en nedgang i antall melkebønder på 15 prosent fra 2017 til 2019. Denne utviklingen førte til at Kongressen i 2018 vedtok et eget program for støtte til melkebønder.

Det er frivillig å delta i programmet, men det stilles noen krav, blant annet at produsenten av kumelk må ha en produksjonshistorie registrert hos USDA Farm Service Agency (FSA). Programmet er fornyet i 2021 og inneholder ytterligere begrensninger for at melkebønder skal kunne delta.

USAs landbrukspolitikk er i hovedsak rettet mot å opprettholde produksjon og sikre avsetning for bondens produkter. Noe som også er tilfelle for landbrukspolitikken i Norge. Virkemidlene som brukes er forskjellige.

USAs jordbrukslov er programbasert mens i Norge er det tilskuddsbasert hvor bonden søker om støtte til ulike innsatsfaktorer og omsatt vare, mens hovedvirkemiddelet SNAP i USAs landbrukspolitikk er rettet direkte mot forbruker og dermed utenfor bondens kontroll.